

גאונות בשטח

אם אתן עדיין חושבות שהמקצוע המועדף בקרב בנות המגזר הוא חינוך, צפויה לכן הפתעה. בשנים האחרונות מתאפשר לבנות רבות להתמקצע דווקא במקצועות ההנדסה באווירה דתית. מה מושך אותן דווקא לתחום זה? כיצד מנתבים בין לימודים, עבודה ומשפחה? ואיך מעצבת המטפחות אביה ששון משתלבת בכל זה?

דפנה שימור

צילום: איילת השחר

בשנים האחרונות אנו עדים לתופעה הולכת וגוברת של בנות שנוהרות לעבר מקצועות ההיי-טק והמדעים, ומה שלפני לא מעט זמן היה בגדר תופעה שולית, כיום פורץ דרך ומרחיב מעגלים. במהלך הכנת הכתבה הופתעתי לשמוע שהיו «

הננית מהאתגרים. דבורה ברלוביץ בין המחשב לילדים

60 פנימה סיון תשע"ג

משפחת ברלוביץ הצעירה
בטקס הענקת תארים

דבורה ברלוביץ:
כשהתחלתי את המסלול
באמת לא הבנתי כמה זה
יהיה קשה, אבל אני שמחה
בבחירה שלי ולא הייתי
חוזרת אחורה. ככה אני
מרגישה שאני ממצה את
עצמי באמת

"מבחינה תעסוקתית, כל השנים נעשו מאמצים גדולים בהשמה לעבודה. לאחרונה נקלטה רכות השמה שפועלת כדי לאתר מקומות עבודה פוטנציאליים. כמו כן המכון עורך סדנאות הכנה לתעסוקה בסבסוד ובשיתוף עיריית ירושלים, וסדנאות לבנות החרדיות בשיתוף ארגון 'תמך'. בנות שלומדות הנדסת תעשייה וניהול עושות פרויקט גמר, ולעתים הן נשארות לעבוד בחברות שבהן ביצעו את הפרויקט." «

לנסיעות", היא צוחקת. אתי הגיעה למכון לאחר שהייתה מנהלת בכירה בתחום מערכות מידע ב'מנורה מבטחים'. לשאלתי איך ומדוע עושים מעבר כה חד היא משיבה: "אני רואה בתפקיד הרבה אתגר ושליחות ולכן עזבתי את התחום העסקי. המטרה שלי היא שמכון טל יהיה ברירת המחל לכל בת דתית שמתעניינת במקצועות שיש לנו להציע".

כיצד הבנות מסתדרות עם העומס?
"ראשית אציין שאנחנו לא מתפשרים על רמה אקדמית, אבל המערכת מסודרת כך שהלימודים יתרכזו במקסימום ארבעה ימים בשבוע, כמעט בלי חורים. נשים נשואות ואימהות לומדות פחות שעות חובה במקצועות הקודש על מנת להקל עליהן. בד בבד במכון פועלת מדרשת 'מעמקים' המציעה לימודי קודש מעמיקים יותר למי שחפצה. הבסיס שעליו נוסד המכון הוא תורה עם דרך ארץ, ומאוד חשובה לנו ההכנה לחיים של תורה כמו גם המענה הרוחני".

האם המכון מסייע לבנות מבחינה כלכלית, לימודית וכן תעסוקתית?
"שכר הלימוד הוא אוניברסיטאי, כך שהוא נמוך יותר מאשר במכללות הפרטיות. כמו כן יש לנו קרן מלגות לסיוע על רקע כלכלי, מלגות הצטיינות ומלגות לעידוד לימודי הנדסה. נוסף על כך הבנות זכאיות למלגות מגופים שונים, למשל מלגה של עיריית ירושלים שמממנת שנת לימודים ראשונה לבוגרות שירות לאומי. המכון משתדל להעסיק את הסטודנטיות בשכר במגוון תפקידים, וגם מסייע במימון מעון לילדים של בנות המכון.

אחרים לצערי. במכון מתקיימים כל הזמן אירועים חברתיים, אך בגלל העומס הלימודי ובגלל הסגנון שלי לא השתתפתי בהרבה אירועים".

לעומת זאת בלימודי היהדות היא דווקא כן השתתפה. "מטבעי אני בודקת כל דבר, ולכן היה לי חשוב שיהיו שיעורי קודש ורבנים שיענו על שאלות, וזה אכן קיים במכון. כמו כן, יש שם גם את מדרשת 'מעמקים', שהיא מדרשה מעולה. השתתפתי בהרבה מהשיעורים שם".

אז איך משלבים את הכול ומגיעים להצלחה כזאת?

"חשוב מאוד שההנהלה וצוות המרצים יעזרו לתלמידות וירצו בטובתן. למשל, פרופסור אנגלברג דאג לכל בעיה, אפילו אישית, והייתה לו סבלנות מדהימה לכל אחת ולכל צורך. הוא זכור לי לטובה בתור אישיות מאוד נדירה ומיוחדת".

כיום דבורה עובדת באינטל, חברת חומרה אשר מייצרת למשל את המעבד של המחשב. דבורה עובדת על תוכנה המיועדת לעסקים קטנים.

האם לא קשה לך לעבוד בסביבה חילונית מעורבת? איך העובדים מקבלים את היותך דתייה?

"באינטל ירושלים יש אחוז גבוה של דתיים, כך שסביבת העבודה מבינה את הצרכים הדתיים, והם גם מאוד גמישים לגבי השלמת שעות עבודה מהבית".

מערכת בלי חורים

אתי שטרן (46), נשואה ואם לחמישה, עומדת מזה חצי שנה בראש מכון טל. היא מתגוררת בגבעת שמואל, "כבר התרגלתי

על תזה. לפני כשנה ניצחה בתחרות קידוד שנערכה בין כל עובדי אינטל ירושלים. ועוד לא סיפרנו שרק לא מזמן נולדה לבני הזוג בת, ודבורה שוקלת בקרוב להמשיך לדוקטורט בתחום מדעי המוח.

איך הגיבה המשפחה למקצוע שבחרת?

"הם מאוד שמחים בשבילי, בעיקר כי הם משוכנעים שזה מה שמתאים לי ויודעים שתחום ההוראה לא היה נכון לי. כמו כן, שהם דאגו להזהיר אותי, בעיקר מהשילוב של חיי משפחה עם מקצוע תובעני כזה. כשהתחלתי את המסלול באמת לא הבנתי כמה זה יהיה קשה, אבל אני שמחה בבחירה שלי ולא הייתי חוזרת אחורה. ככה אני מרגישה שאני ממצה את עצמי באמת. ואם לא הייתי עושה את זה הייתי מצטערת".

הלימודים בוודאי היו מאוד מאתגרים. כיצד מצליחים לשלב את ניהול הבית עם לימודים כל כך תובעניים? האם שקלת לפרוש במהלך הדרך?

"התחנתני רק בשנה הרביעית ללימודים, ואז זה אכן היה קצת יותר קשה לשלב. אבל בגדול הלימודים במכון לא היו לי מאוד קשים, וגם היה לי כיף כי אני טיפוס שנהנה מאתגרים, כך שלא חשבתי לפרוש".

בתחילה היה לדבורה קשה להשתלב מבחינה חברתית, "משום שבאמת הגעתי מרקע שונה לחלוטין. אבל אחר כך הייתה לי חוויה מעולה, כי מדובר בבנות עם מידות טובות שתמיד רוצות לעזור זו לזו ועושות זאת בשמחה, שלא כמו במוסדות השכלה גבוהה

מבין חיצוני כשתי יחידות בגרות, ובכך מגדיל את הסיכוי של בחורה חרדית להיות זכאית לתעודת בגרות.

דבורה סיימה את חוק לימודיה בסמינר בית יעקב והרגישה קצת מבולבלת. "סיימתי את כיתה י"ב, והרגשתי שלא מתאימה לי הדרך שבה גדלתי. הייתי מבולבלת מאוד. כך הגעתי לסמינר באופקים, שמטרתו לקחת בנות מבתיים דתיים לאומיים ולכוון אותם לזרם החרדי. למדתי שם הנדסת תוכנה, אבל כעבור חצי שנה שוב הרגשתי שהמקום ממש לא מתאים לי.

"פניתי לרב אילני, המנהל של מכון לוסטיג, שהוא שלוחה חרדית של מכון טל, וביקשתי אישור להירשם רטרואקטיבית בסוף הסמסטר ולגשת למבחנים יחד עם כולם כאילו הייתי מתחילת השנה. לשמחתי ועדת ההוראה אישרה את הבקשה. היו לי בסך הכול שבועיים להשלים את כל החומר שנלמד בסמסטר ולגשת לבחינות, ואכן בניתי ניסים התקבלתי היישר לסמסטר ב", היא מספרת.

במהלך השנה הרביעית ללימודים היא נישאה לבחור ממכון לב שגם הוא לומד, איך לא, הנדסת תוכנה במסלול העתודה. את פרויקט הגמר הם עשו יחד, ואף זכו לתעודת הצטיינות, וכעת הם שוקדים על הגשת מאמר מדעי.

בשביל דבורה, שאף סיימה את לימודיה בהצטיינות, זהו רק היעד הראשון. כיום היא עובדת בחברת אינטל, ובמקביל לכך לומדת לשני תארים שונים באוניברסיטה העברית, האחד במדעי המחשב והשני במנהל עסקים, וגם עובדת

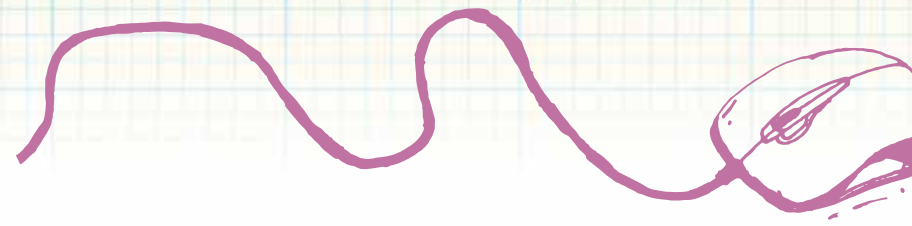
כאלה שהמסלול הזה היה ברור להן עוד מילדות, בזמן שרבות מאוד חלמו מקסימום להיות מורה והשאפתניות דמיינו שיהיו מנהלות בית ספר. יצאתי לגלות איך הן משלבות לימודים תובעניים עם עבודה, משפחה וילדים.

בהתחלה לא הבנתי כמה זה יהיה קשה, אבל אני שמחה בבחירה שלי ולא הייתי חוזרת אחורה. אני מרגישה שאני ממצה את עצמי באמת. ואם לא הייתי עושה את זה הייתי מצטערת

לדבורה ברלוביץ (23), בוגרת החוג הנדסת תוכנה של מכון טל, יש סיפור מיוחד ולאו דווקא טיפוסי. דבורה באה מרקע חרדי, והיא ידעה שהדרך למקצועות ההיי-טק חסומה בפניה. זאת כחלק ממדיניות מוסדות הלימוד החרדיים, שלא נוהגים לאשר לבנות להוציא תעודת בגרות כדי לא לאפשר לימודי המשך במכללות לא חרדיות ובאוניברסיטאות. הרמה במוסדות אלה לא גבוהה במיוחד, וההמשך הכמעט טבעי הוא סמינר להוראה.

מקריית יערים למודיעין

כיום, מספרת לי דבורה, משרד החינוך מנסה לשבור את המחסום שמונע מבנות חרדיות לצאת לשוק העבודה. היות שמוסדות חרדיים מונעים מהבנות לגשת לבגרויות, משרד החינוך פשוט מכיר בכל

"באופן כללי נהייתי מהלימודים, ואני גאה ולא מתחרטת על הידע וההישגים שצברתי. זאת למרות שהיום אני עובדת בתחום, אלא עוסקת בתחום עיצוב האופנה, שהחל כתחביב והפך לעסק שהקמתי".

איך צלחת את הקשיים, כאשר תוך כדי הלימודים אף נולדו שניים מילדיך?

"כמו בכל מקצוע, יש עליות ומורדות. לפעמים בתקופות הקשות עלתה המחשבה למה אני צריכה את זה, ואיך אצליח לשלב עבודה כזו אינטנסיבית לצד הקמת משפחה, והאם זה הוגן מבחינת חוסר הזמן ומידת הפניות לילדים ולבית."

"האירוניה היא שדווקא לאחר סיום הלימודים וההשתלבות בשוק העבודה - בחרתי לעזוב את התחום. זאת בשל האהבה לתחום עיצוב האופנה, שדורש ממני עבודה הרבה יותר אינטנסיבית מהתחום שלמדתי". אביה מציינת שבמקביל היא גם למדה הדרכת כלות, דבר שהיה רלוונטי בשבילה לאותה התקופה. ■

אביה ששון:
בעזרת תכנון זמן נכון ויעיל והבחנה ברורה בין עיקר לטפל, וכמובן המון ניסים, הצלחתי לשלב בין הבית ללימודים. מה גם שלכל אורך הלימודים ראיתי את המטרה הסופית ולשם חתרתי

ההיכרות בין שני צדדים שונים היא חשובה ומניבה פירות רעיוניים".

עוד במהלך עבודתה שם החלה לעסוק בתחום עיצוב כיסויי הראש, בו היא מצליחה לא פחות. על הבחירה באלקטרו-אופטיקה היא מסבירה: "בחרתי במקצוע הזה משום שבתוכו למדתי במגמת פיזיקה, כך שנמשכתי לתחום די מההתחלה. תמיד חיפשתי תחום לא שגרתי, מאתגר מחשבתית, משהו שאפשר להתפתח ולצמוח בו".

את מתחרטת לפעמים על כך שלמדת מקצוע שאינך עוסקת בו כעת?

אופטיקה, סיימה בהצטיינות ועשתה את פרויקט הגמר שלה במפעל בשם פיליפס. משפחתה מאוד תמכה במקצוע שבחרה והייתה גאה בהצלחות שלה.

ששון התחנתה חודש לפני תחילת הלימודים, ולדבריה לא הכירה מציאות אחרת. "הלימודים אכן היו מאוד תובעניים, בפרט שבמהלך הלימודים נולדו לנו שני ילדים. אני בטוחה שהיו לכך השלכות, אך בעזרת תכנון זמן נכון ויעיל והבחנה ברורה בין עיקר לטפל, וכמובן המון ניסים, הצלחתי לשלב בין הבית ללימודים. מה גם שלכל אורך הלימודים ראיתי את המטרה הסופית ולשם חתרתי", היא אומרת.

את האווירה במכון היא מגדירה כאווירה חיובית של עזרה ותמיכה שמאוד הקלה על הקושי הלימודי, למרות שלרוב לא מצאה את הזמן להשתתף באירועים החברתיים הרבים. בסיום לימודיה עבדה כשנה במעבדת כוילים בתעשייה האווירית. "העבודה בסביבה חילונית היא דבר מעניין בעיניי, זה מאתגר ותורם לי ולהם כאחד.

בין השורות שומעים שבכל זאת היו קשיים. כיצד התמודדת עמם?

"אני חושבת שהצלחתי לעמוד בקושי מכיוון שהצבתי לעצמי מטרה, ולא ויתרתי לאורך כל הדרך. גם כשהיו ימים עמוסים או תרגילים קשים לא התייאשתי והשתדלתי לעמוד בכל המטלות. באופן כללי אני חושבת שגם המכון עזר לי מאוד להתמודד, בעיקר בשנה הראשונה. המכון מקצה שיעורי עזר, תגבורים וסטודנטיות מצטיינות שמסייעות לסטודנטיות. כשאתה חלק מתוך קבוצה שכולן בה עוזרות זו לזו, זה מקל על ההתמודדות עם הקושי".

אילו דברים לדעתך הם ייחודיים ללימודים במכון?

"במכון טל כולן עוזרות לכולן, מעבירות חומר, מתייעצות, ואפשר אפילו למצוא סטודנטיות שנשארות אחרי זמן הלימודים כדי להסביר לחברותיהן חומר שלא הובן במהלך השיעור. כולן מפרגנות מאוד לסטודנטיות מצליחות. הצלחה של סטודנטית היא הצלחה של כל הקבוצה, ובאמת אכפת לכל אחת שגם החברה שלה תצליח".

הכול מתחיל מהראש

עם אביה ששון (26), נשואה ואם לארבעה ומעצבת מטפחות מוכשרת, אני משוחחת כדי להבין איך תלמידה שסיימה בהצטיינות עשתה הסבה לתחום כל כך שונה ממה שהוכשרה אליו במהלך לימודיה.

ניכר עליה שהיא בחורה שאפתנית ומצליחה ועושה את המיטב בכל תחום שבו היא נמצאת. אביה למדה הנדסת אלקטרו-

צילום: מכון טל

אתי שטרן:
אנחנו לא מתפשרים על רמה אקדמית, אבל המערכת מסודרת כך שהלימודים יתרכזו במקסימום ארבעה ימים בשבוע. נשים נשואות ואימהות לומדות פחות שעות חובה במקצועות הקודש על מנת להקל עליהן

זאת, היא מוסיפה: "היה חשוב לי ללמוד במקום דתי ונפרד".

עדי מסכמת את השנים האלו כשנים הטובות ביותר בחייה: "נהייתי מלימודים ומחיי חברה, וזכיתי להכיר אנשים מיוחדים שהיו משמעותיים עבורי בתקופה זו ועזרו לי לצלוח אותה בדרך הטובה והמהנה ביותר. החזקתי מעמד הרבה בזכות תמיכת המשפחה שתמיד האמינה בי".

איך היית מגדירה את הבנות שמגיעות למכון?

"כל מגוון הבנות בזרם הדתי מגיע לכאן: בוגרות אולפנות ותיכונים דתיים מהמגזרים השונים. כמו כן, יש לנו מכון חרדי לבנות שנקרא 'דעת', בראשות הרבנית שושנה הלוי, ובשנת הלימודים הבאה תיפתח תכנית 'תבונה' בראשות חיה וגשל, שמיועדת יותר לבנות מרקע חסידי. בשל העובדה שהבנות הללו אינן מגיעות עם תעודת בגרות, המכון מספק תכנית השלמה במהלך הסמסטר הראשון ללימודים. כל זאת כמובן אחרי שעמדו בתנאי הקבלה".

אילו מקצועות היית מגדירה כמבוקשים ביותר במכון?

"סיעוד, הנדסת תוכנה ומדעי המחשב וחשבונאות צועדים בראש, ואחריהם ניהול ושיווק. כמו כן ישנם מקצועות שהם ייחודיים למכון כמו אלקטרו-אופטיקה, ביו-אינפורמטיקה וכן הנדסת תעשייה וניהול. הייחודיות שלנו היא בכך שאנחנו בית הספר היחיד בארץ לבנות בכלל, ובנות דתיות בפרט, במקצועות הנדסה והטכנולוגיה".

הרוצה להחכים

עדי לסרי (22) מנתיבות נמצאת בשנה האחרונה ללימודי הנדסת תעשייה וניהול. את השנה השנייה והשלישית היא סיימה בהצטיינות. היא מעידה על עצמה שכבר כשהתחילה את התיכון היא התחברה למקצועות הריאליים, ובפרט לתחום ההנדסה. להי-טק היא פנתה להגדרתה משום שיש שם יותר מקום למימוש עצמי, וגם כי הרגישה שהיא יכולה לתרום יותר לכלל בתחומים אלה. יחד עם